ދިރިވުން

- عبّاس إبرهيم -

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ނަމަ ދިރިއުޅުން ކަން ނެތީއެވެ. އެހެންވެ ބަޔަކަށް
ވެސް ނުވަތަ ބަޔަކު ދިރިއުޅުން مجتمع އެއްގޮތެއް
ވެސް مجتمع ވުން أصول ތަކެއް ހުންނަން ޖެހޭ
އެވެ. އެއީ ދީނީ ވިސްނުމުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި
ކަމެއްކަމެވެ. މިއީ جماعة ގެ سلامة އާއި ހަމަ
ދެމެވެ. ރައްކާތެރިކަމުގެ މި ދުޚيال ގެ ދިރުން-
ވެސް އެކަމަކަށް ވާ އެއްޗިއްސަކާއި އެވެ
އެވެ. އެހެން! އެއީ، ރައްކާ ދިރުމުގެ ވެސް ދިރި-
ވުން ކަމުގެ دائرة އެދިގެ އަޚްލާޤީ ދާއިރާގެ،
ދިރިއުޅުން ވެރިކަމުގެ ރީތި ވުން ވަކިކަމެވެ.
އަދި ދިރުން ނެތްއެއް ޖެހޭނަމަ مجتمع ގެ مصلحة
ގެއްލޭނީ ވެރިކަމެވެ.

ދިރިއުޅުން ކަމުގެ حقيقى މާނައަކީ
ވުމުގެ ޚިޔާލެވެ. ދިރުމުގެ ސަބަބަކީ، "ދިރި"
މި ބަސް ބޭނުންކުރެވޭ އިންސާނުންނާ
ނަގައެވެ. ދިރިޔާ ސިފަވުން، އިންސާނުން ކަމަ-
އަށް، ޙަރަކާތްތެރިވެ. މި ބަސް އެހެން "ދިރި"
ދިރުން ބަހެއް އަދި ބޭނުން އިތުރު ސިފަކަމާ
ބަހުގެ "ދިރިޔާ" މި ބަހެއްގެ މާނައަކީ ވެސް
ވެއެވެ. "ދިރުން" މި ބަހުގެ މާނައީ، ސިފަ
ތަކެއް ނެތެވެ. އެހެން! "ޙަރަކާތް" މި ބަހުން
އެ ހަރަކާތް ކުރުމުގެ ކުރިޔަށް ވާގޮތް
ނަގައެވެ. ހަމަ މިފަދައިން "ދިރުމުގެ" މި ބަހުގެ
މާނައަކީ ވުމެއް ނެތްކަމެވެ "ތަން" މިބަހުގެ
މާނަ ވަޒަން ތަކެއް ނެތުމެވެ. މިހާރު ދިރިއުޅުން
މި ބަހުގެ މާނައީ އެކުލެވިގެން ދިރުމުގެ

ގައި ދިރުމާއި ދިރުމުގެ ހުސްކަމުން، ނަމަ انساني
ކަން، އެހެން! ދިރުމުގެ ކަން އެކުލެވިގެން ވެއެވެ.
އެއްގޮތެވެ ބޭނުންކޮށް إنساني دائرة ގެ ތެރޭގައި ނެ-
ގެން ދިރުމުގެ ތަން، ދިރިއުޅުމުގެ ތެރެއިން ނުހަމަ
ވެއެވެ.

ދިރުމުގެ ސިފަތަކެއް، ދިރުމުގެ ހާލަތުގައި
ހުންނާނީ ސިފަތަކެއް، حيوان ދިރުމުގެ ހުރި-
ހާ ސިފަތަކެއް އެއީ މީހުންގެ ފުރިހަމަ ގޮތުގެ
އިތުރު تفصيل އެއް ނުދައްކަމު، އެއީ މި مضمون ގެ
مقصد އެއް ނޫނެވެ.

އެހެންވެ! ދިރުމަކީ ސިފަތަކެއް،
ބަލައިލާއިރު އެކަމާ ގުޅޭ ދިރުމުގެ ދިރު-
މުގެ ސިފަތަކެއް ނުހަމަޖެހޭ ގޮތެވެ. ބޭނުން
ވުމުގެ ސިފަތަކެއް ބޭނުން އިތުރު ގޮތްތަކެއް،
ދިރުމުގެ ހާލަތު ބަލައިލާ ބަޔަކާއި حس
ބޮޑު ރީތި حلو ގެ އެއް ގަބޫލު ކުރާ ކަމެވެ. مثال
އަށް ގެންނަން އެއްވެސް ރަނގަޅު حس ފެނުމުން
ބޭނުންކުރާ ކުރެވޭނެ ބައެއް ފާހަގަކޮށްލަމެވެ. މާނަ
ގައި ދިރުމަކީ އެކަން ފެންނާނެ އެ ނުކުތާ ތަފްސީރު
އަދި އެއް ކުރެވެނީ، އެކަމުގެ ނަފްސާނީ ގޮތްތަކަށް
އެބަދުލެވެ. ހަމަ އެއީ ދިރުމުގެ އަދި ހަމަ
ނުފެނިގެން ބޭނުންވާ، ހަމަ އެދުމަކީ ހުރިހާ ގައި،
އެބަޔަކެވެ. އެހެން! ދިރި ދިރުމުގެ ދިރިއުޅުން
ކަން ބައްދަލުކުރާ ދިރުމާ، މިޝާލު ބަޔަކު ކުރިމަތި
ބަޔަކު އެކޭ ބަލައިލާ. ދިރުމުގެ ދިރުމެވެ.
ކަން ދިރުމުގެ ހަމަ ގޮތުގެ، ދިރިއުޅުމުގެ އެއް

ދީނުގެ ނަމުން ހުރިހާ އެ މީހަކުވެސް ކަން އަހުރެމެންގެ
ހަރާމް ކަންކަމެވެ، އެކުވެރިންގެ ސަލާމަތް އެދެނީ ގެއްލުމެއް
ގެންނަ ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީ خيال ކުރަން ޖެހެން އެވެ.
މިފަދަ ކަންތައް ކުރެވޭތީ ދުނިޔޭގެ ވަރަށް
މުސްލިމުން ބޭނުން ކުރާ ކަމެއް އެކުވެރިކަމުގެ ،
ހިތާމަ އެދެވޭ މީހަކާ ދެމެދު ..
ޙައްޤު އަދާކުރުމަށް މީހަކަށް އެކުވެރިވުމަށް . އެއީ
ޝަރުޢީ . އެހެން މީހަކަށް رسول ﷺ ارشاد
ކުރެއްވި الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ
مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ މިހެންނެވެ.

. . އެދުމުގެ مضمون ވަރަށްބޮޑަށް ތަރުކީ-
ތިޔަ ދަތުރުފަތުރުން . މީހަކު ކަމަކު ހަމަ ހަމަ حقّ
އަދާކުރުމަކީ حقّ އަދާކުރުމެއް ގޮތުގެ مسئوليّة
ހުރިހާ މުސްލިމުންގެ އެދުމަށް އެކަށީގެން ހުރި ގޮތުގެ
قبول ކުރުން ހިމެނޭ حقيقة އެވެ. ވީއިރު މީހަކު
ކޮންމެ مسئوليّة އަދާކުރުމަށް މީހަކު އެއީ
ދެކެން ނަމަ ހަމަ ކޮށެވެ. އެހެން މުސްލިމުން
ޖަމާވެ . އެއްބަޔަކު މީހަކު ކަމަށް ޖެހޭ. قوم ގެ
މީހަކު ކަމަކަށް ޖެހޭ ކަމެވެ.

(ނިމުނީ)